

בש"פ 241/15 - ודיע איבדאח נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 241/15

לפני: כבוד השופט צ' זילברטל

העורר: ודיע איבדאח

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בנצרת במ"ת
44572-07-14 שניתנה ביום 18.12.2014 על ידי כב'
השופט אשר קולה

תאריך הישיבה: י"ט בשבט התשע"ה (8.2.2015)

בשם העורר: עו"ד סעיד חדאד

בשם המשיבה: עו"ד חיים שוייצר

החלטה

1. לבית המשפט המחוזי בנצרת הוגש כתב אישום המייחס לעורר עבירות של הריגה ושל תקיפה הגורמת חבלה ממשית בנסיבות מחמירות. העבירות נעברו, לכאורה, ביום 26.7.2014, כאשר העורר, ביחד עם שני אחיו (רביע ופריד) ועם אחד מגיסיו (ככל הנראה הכוונה לגיסו ג'סאן רימאווי ולא לגיסו מוחמד זועבי, כפי שנטען בכתב האישום), יצאו מביתם בנצרת כדי להתעמת עם המנוח אשר עלב באביו של העורר. הארבעה הגיעו למקום כשהם מצוידים בנשק קר

עמוד 1

ונטען כי העורר נשא על גופו סכין. במקום נכחו, בין היתר, המנוח ואחיו בהא. התפתחה תגרה במהלכה היכו אלה את אלה בידיהם, במקלות, בארגזי ירקות ובחפצים נוספים שהיו במקום. נטען כי תוך כדי התגרה שלף העורר סכין ודקר את המנוח דקירה אחת בחזהו, דקירה שהביאה למותו של המנוח למחרת היום.

2. במקביל להגשת כתב האישום התבקש מעצרו של העורר, בן 20, בעל עבר נקי, עד לתום ההליכים. תחילה הסכים בא כוח העורר לקיומן של ראיות לכאורה ואולם בשלב מסוים התברר למאשימה כי מי שנכח במקום ביחד עם שלושת האחים היה הגיס ג'סאן (לאחר שנמצא במקום DNA של ג'סאן), וזה האחרון מסר בחקירתו כי הוא דקר את המנוח. או אז טען העורר, בין היתר, כי אין מקום לקבוע כי בידי המאשימה מצויות ראיות לכאורה להוכיח את המיוחס לו, ולחלופין כי עצמתן של ראיות אלה אינה רבה, עד כי יש מקום לשחררו לחלופת מעצר.

3. לאחר מספר דיונים ניתנה ביום 18.12.2014 החלטת בית משפט קמא לפיה יש להורות על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים בהעדר חלופת מעצר הולמת. אכן, שירות המבחן, שהגיש שני תסקירי מעצר, הגיע למסקנה כי חלופת המעצר המוצעת, בפיקוח הוריו ואחותו של העורר, אינה הולמת ואין בה כדי להפיג את המסוכנות הנובעת מהעורר.

על החלטה זו הוגש הערר דנא.

4. בית המשפט המחוזי ניתח בהרחבה את המסכת הראייתית שבידי המשיבה והגיע למסקנה, כי קיימות ראיות לכאורה להוכחת המיוחס לעורר, אף כי לא התעלם מהקשיים הקיימים בעניין זה, ובכללם הודאתו של ג'סאן בדבר דקירת המנוח על-ידו. יצוין כי עד כה לא הוגש נגד ג'סאן כתב אישום בקשר עם מעורבותו באירוע, על אף שאין מחלוקת שהוא נכח במקום. עם זאת סבר בית המשפט כי דבריו של ג'סאן אינם שומטים את הבסיס שעליו נשענות הראיות הלכאוריות נגד העורר. בית המשפט ציין, כי היה מקום לשקול חלופת מעצר בנסיבות התיק דנא, אך העובדה כי שירות המבחן בא בהמלצה שלילית אינה מאפשרת להורות על חלופת מעצר.

5. בעררו מנתח בא כוח העורר בהרחבה רבה מאד את המסכת הראייתית הקיימת בעניינו. זאת, על מנת להראות, כי גם הראיות שעליהן התבסס בית משפט קמא אינן נקיות מקשיים וכי היה מקום לקבוע שבשל חולשת הראיות אין מנוס משחרור העורר לחלופת מעצר. עוד נטען, כי לא היה מקום למסקנת שירות המבחן בדבר היותו של העורר מסוכן ואימפולסיבי, מסקנה שהתבססה בעיקרו של דבר על עובדות כתב האישום, בהן כופר העורר מכל וכל. העורר אכן מודה כי היה במקום בו התרחשה התגרה, אך שולל את הטענה כי הוא היה זה אשר דקר את המנוח. בהקשר זה מדגיש העורר, כי הוריו נאלצו לעזוב את נצרת ועברו לישוב אחר, בו מתגוררת אחת מאחיותיו, והוא מבקש להשתחרר לבית הוריו.

6. איני סבור שיש צורך במסגרת ההחלטה דנא לערוך ניתוח מפורט של מסכת הראיות המורכבת הקיימת בתיק דנא. לא יכולה להיות מחלוקת כי מסכת זו רחוקה מלהיות בעלת משקל לכאורי מלא והשאלה היא, האם הכרסום בעוצמת הראיות מצדיק שחרורו של העורר לחלופת מעצר על אף עמדת שירות המבחן, אשר ברי כי ראוי ליחס לה משקל של ממש.

בית המשפט המחוזי הסתמך במידה לא מבוטלת על עדותו של אחיו התאום של העורר, רביע, אשר מסר לחוקריו שהעורר הודה בפניו שהחזיק סכין באמצעותה דקר את המנוח. אלא שטענת העורר, בכל הנוגע לעדות רביע, היא שרביע מסר לחוקרים מה ששמע מאחרים ואף ניסה לסייע, על פי מיטב הבנתו, לעורר, לבסס טענה של הגנה עצמית. יהא הדבר אשר יהא, לעת הזו יש לעדותו של רביע משקל והיא נמנית על אחת הראיות השוקלות כנגד העורר. כך גם הודעתו של בהאא, אחיו של המנוח, לפיה המנוח הספיק ללחוש באזנו כי היה זה העורר אשר דקר אותו (אכן בגרסתו הראשונה לא הזכיר בהאא נתון זה, אך סמוך לאחר מכן הוא מסר זאת לאחד השוטרים. יצוין גם שעדים אחרים מסרו כי המנוח לא הצליח לדבר לאחר שנדקר, מה שמכרסם במשקל דבריו של בהאא). בית משפט קמא הפנה גם להודעותיו של אסעד זועבי, שמסר כי נכח במקום וראה את העורר דוקר את המנוח. אלא שלטענת העורר, מהודעותיהם של עדים נוספים עולה, כי אותו אסעד זועבי הגיע למקום רק בסיום התגרה ולא היה יכול לראות את הדקירה. ואולם, עדותו של אסעד זועבי משתלבת בנקודה מסוימת גם עם גרסתו של ג'סאן: אסעד זועבי מסר כי "הגיס" ניסה לדקור את המנוח, אשר הגן על עצמו באמצעות ארגז, עד שהסכין נשברה ונפלה. ואכן, גם ג'סאן מסר כי הוא "דקר את הארגז".

המשיבה מסתמכת על הראיות אליהן הפנה בית משפט קמא, ומוסיפה כי יש מקום להרהר אחר מהימנות הודאתו, כביכול, של ג'סאן, כיוון שהיא ניתנה מיד לאחר שיחת טלפון בינו לבין העורר במהלכה היו השניים יכולים לתאם גרסאות (לעניין זה טוען העורר כי מדובר בשיחה שארכה כשמונה דקות, ואין די בפרק זמן זה כדי לתאם גרסאות לפירטיות). עוד נטען על-ידי המשיבה, כי במסגרת תרגיל חקירה מיום 2.7.2014 במהלכו הוקלטו שלושת האחים (העורר, רביע ופריד) ללא ידיעתם, התבטא העורר באופן המעיד על היותו הדוקר. ואולם, העותר אינו מודה בשיחה זו במיוחד לו והמסקנה אותה מבקשת המשיבה להסיק מדבריו מבוססת בעיקרה על כך שלא הכחיש במפורש את המיוחס לו או על מה שיכול להשתמע מדבריו.

אכן, הטענה המרכזית שבפי העורר נוגעת להודעתו של ג'סאן, אשר בגדרה הודה שדקר את המנוח. ג'סאן גם שחזר את האירוע והוביל את החוקרים למקום בו נמצאה סכין שלדבריו שימשה אותו בעת האירוע. אין ספק שמדובר בטענה בעלת משקל, ואולם, בא כוח המשיבה מסר כי עמדת המשיבה, לעת הזו, היא, שג'סאן לא היה זה שגרם למות המנוח, גם אם יתכן שהחזיק בידו סכין אותה נעץ בארגז שהוחזק על ידי המנוח. המשיבה העלתה את האפשרות כי ג'סאן סבר כי הוא גרם למות המנוח, אף שהדבר לא היה כך. יוזכר, כי טרם גובשה החלטה סופית באשר לתוכן כתב האישום שיוגש, ככל שיוגש, נגד ג'סאן בגין השתתפותו בפרשה. יוער, כי ג'סאן נתון במעצר עד תום ההליכים בשל פרשה אחרת, שבגדרה גם נעצר אחיו של העורר, רביע, עד לתום ההליכים.

7. כפי שכבר צוין, וכפי שעולה מהסקירה התמציתית הנ"ל, עיון בחומר הראיות לא יכול שלא להוביל למסקנה כי המסכת הראייתית אינה חד משמעית. הראיות המבססות לכאורה את המיוחס לעורר אינן נטולות קשיים, ואף קיימות ראיות השוללות את המיוחס לו. במצב זה, אכן, כפי שקבע בית המשפט קמא, היה מקום לשחרר את העורר אילו הוצגה חלופת מעצר ראויה. אלא שבגדר מכלול השיקולים אני סבור שבית המשפט העניק משקל נמוך מידי לעובדת הכרסום בחומר הראיות ואי הבהירות הבסיסית העולה ממנו לגבי חלקו של העורר בפרשה. במצב דברים זה נדמה, כי קיים קושי לדרוש הימצאותה של חלופת מעצר הדוקה וטובה כתנאי הכרחי לשחרור, וניתן, נוכח המצב הראייתי, להסתפק בחלופה שאינה מושלמת ואף בחלופה ששירות המבחן לא ראה להמליץ עליה, שכן גם אם קיימות ראיות לכאורה להוכחת המיוחס לעורר, עוצמתן קהתה והסיכוי שלא יעלה בידי המשיבה להוכיח את הנטען בכתב האישום צריך להילקח בחשבון.

8. לענין אחרון זה, עיון בתסקירים מעלה כי אכן יש אפשרות ששירות המבחן ביסס במידה מסוימת את מסקנתו בדבר האימפולסיביות של העורר והקושי להתגבר על הסיכון להישנות התנהגות פורצת גבולות מצידו, על עצם המעשה המיוחס לו (בהעדר אינדיקציות לכך מעברו). ואולם, כאשר המסכת הראייתית הנוגעת למעשה זה אינה חפה מקשיים, בלשון המעטה, גם המסקנה בדבר קיומו של הסיכון האמור אינה בעוצמה מלאה, במיוחד כשמדובר בבחור צעיר שאין לו עבר על אף העובדה שהוא גדל בסביבה קשה במיוחד. על אף תנאים בסיסיים קשים השכיל העורר להשלים את לימודיו ואף החל לטוות את עתידו המקצועי (בניגוד לחלק מבני משפחתו, לרבות אחיו התאום רביע). לא זו אף זו, בית המשפט הסתפק בקבלת עמדת שירות המבחן באשר ליכולתם של המפקחים המוצעים (ההורים והאחות) מבלי שבחן זאת בעצמו בדרך של חקירת המפקחים ועריכת בירור לגבי מידת הבנתם את תפקידם. אכן, כפי שכבר צוין, יתכן שאלמלא הקשיים הראייתיים היה מקום לאמץ את המלצתו של שירות המבחן מבלי להרהר אחריה ולבחון אפשרויות חלופיות, אלא שקשיים אלה מצדיקים בחינה נוספת של האפשרות לשחרור העורר. לענין זה גם יוזכר, כי משפחת העורר אינה מתגוררת לעת הזו בנצרת, כך שעל אף העובדה שלא נערכה סולחה בין המשפחות יש בריחוק הגיאוגרפי כדי להקהות את מידת הסיכון שמעשים אלימים ישובו ויפרצו בין שתי המשפחות. אינני מתעלם מטענות העורר לפיהן הוא מאוים שוב ושוב על ידי משפחת המנוח ושליחיה ואף הותקף בהיותו במעצר, מה שמעיד על פוטנציאל של התלקחות מחודשת של האלימות. אלא שנתונים אלה מצביעים דווקא על מסוכנות לכאורית מכיוון הסיעה היריבה ואין לזקוף זאת לחובת העורר.

9. הערר מתקבל, אפוא, במובן זה שהדין יוחזר לבית המשפט המחוזי שיזמן את המפקחים המוצעים, יבהיר להם את תפקידם ויודא שהם מבינים אותו. אם בית משפט קמא לא ימצא שקיימת מניעה לשחרור העורר למעצר בית מלא במקום בו שוהים הוריו, בפיקוחם ובפיקוח בני משפחה נוספים שיימצאו מתאימים לכך, מניעה שמקורה בנתון שלא היה ידוע עד כה, יורה בית המשפט על שחרור העורר לחלופה האמורה. בנוסף, יקבע בית המשפט את הערבויות הכספיות שתדרשנה. בית המשפט יורה גם על איזוק אלקטרוני, אלא אם כן הדבר אינו מעשי מסיבות שאינן תלויות בעורר ובמשפחתו.

תשומת הלב לכך כי העורר ביקש שלא יפורט מקום חלופת המעצר, ככל שישוחרר אליה, מחמת האיומים שהופנו כלפיו.

ניתנה היום, כ' בשבט התשע"ה (9.2.2015).

ש ו פ ט